

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași
Facultatea de Drept, Centrul de Studii Europene
Master Studii Europene, Anul II

Piața comună/piața internă/piața unică

Burlacu Teodora - Luciana

burlacuteodoraluciana99@gmail.com

Piața comună/piața internă/piața unică

Cuprins

Introducere¹

Piața unică europeană reprezintă un scop al Comunității Europene din a doua jumătate

¹ Burlacu Teodora-Luciana, MA Studii Europene, CSE, burlacuteodoraluciana99@gmail.com.

a secolului al XX-lea, care aspira la o piață largă de comerț, atât între statele membre, cât și cu celelalte mari piețe ale lumii. În contextul celor două războaie mondiale și a schimbărilor pe plan politic, economic, social, etc., Comunitatea Europeană a avut ca scop o integrare a economiilor, care să asigure o creștere economică fluidă, stabilă, sigură pentru statele sale membre. Odată cu desfășurarea evenimentelor mondiale, cel de-al Doilea Război Mondial, creșterea influenței regimului comunist, Războiul Rece, dar și căderea regimului comunist, concentrarea Comunității s-a schimbat în funcție de elementele care necesitau cea mai mare nevoie de asistență pentru a crea un mediu stabil pentru populație. La începutul secolului XX și începutul secolului XXI, modalitatea de abordare privind problemele comunitare era deja diferită, punctele de focus erau altele, adaptate la nevoile curente. În zilele noastre, globalizarea este un nou element adus în discuție, dar este oare aceasta benefică pieței unice?

Piața unică reprezintă doar un alt element în scopul pe care îl avea de fapt Comunitatea Europeană, și anume cel de integrare. Această piață reprezintă și garantează libertatea de circulație între state a mărfurilor, serviciilor, bunurilor și capitalurilor, permite accesul persoanelor la bunuri naționale și internaționale, stimulează competitivitatea companiilor pentru a atinge un anumit standard de servicii și calitate impus de companiile deja existente și stimulează creșterea economică care beneficiază întregii comunități pentru o viață mai bună, lipsită de sărăcie.

Pentru această lucrare am parcurs diferite studii pentru a cunoaște mai în profunzime contextul în care a apărut ideea de piață comună, transformată în noțiunea de piață internă și, mai apoi, piață unică. Mi s-a părut necesar să arăt parcursul istoric care portretizează cursul mentalităților referitoare la ce înseamnă integrarea și măsurile necesare pentru a se atinge acest scop final. În final, voi arăta influența globalizării asupra pieței unice.

Parcurs istoric

Integrarea economică europeană reprezintă procesul de implicare a unor economii interne, separate, pentru a crea o regiune sigură, liberă, mai mare de comerț.² Piața internă este o consecință a dorinței de integrare a economiilor statelor membre ale Comunității.

Cum până la sfârșitul anilor '80 piețele americane și japoneze conduceau vânzările de electronice și noi tehnologii, Comunitatea Europeană a devenit și mai motivată în a lua măsuri care să stimuleze competitivitatea economică, în mod special prin conturarea pieței interne.³ Necesitatea instituirii pieței interne a venit din nevoia de a îmbunătăți rata de creștere economică din cadrul Comunității. Instituirea acestei politici a condus, ulterior, la

² El-Agraa, Ali. M., *The European Union - Economics and policies, 9th edition*, UK, Ed. Cambridge University Press, 2011, p. 1.

³ Blair, Alasdair, *The European Union since 1945, 2nd edition*, UK, Ed. Pearson Education Ltd, 2010, p. 65.

conștientizarea importanței unei uniuni monetare și a unor legislații aliniate privind comerțul între state.⁴

Această idee a fost pentru prima dată propusă în Tratatul de la Roma, semnat în 1957, prin care a fost creată Comunitatea Economică Europeană (CEE), unde se stipula și necesitatea creării unei piețe comune care să armonizeze politicile economice ale statelor membre, care să conducă, în final, spre o creștere constantă din punct de vedere economic și un mediu stabil și sigur în care relația dintre state să se dezvolte.⁵ De la crearea CEE și până la sfârșitul anilor '80, această idee a fost, însă, amânată, din cauza evenimentelor ce se desfășurau în interiorul fiecărui stat, care au necesitat un focus asupra problemelor interne, pentru ca apoi statele să-și concentreze eforturile spre cimentarea relațiilor din cadrul Comunității.⁶

Deși statele luau măsuri pentru integrarea economică, existau încă bariere care îngreunau desfășurarea comerțului, precum cea menționată în cauza Cassis de Dijon⁷, în care Germania a respins vânzarea unui anumit tip de lichior al unei companii care își vindea produsele în alta stat din cauză că nu îndeplinea condițiile cerute de stat pentru vânzarea alcoolului în ceea ce privește cantitatea de alcool din respectiva băutură. În această Cauză, Curtea a decis faptul că atât timp cât această băutură era comercializată în mod legal în alte state, nu exista un motiv pentru care comercializarea ei să fie împiedicată de stat, aceasta reprezentând una dintre piedicile în calea creării pieței interne. Aceasta reflecta obiceiul statelor de a-și proteja economia internă într-o perioadă tumultuoasă și instabilă. Însă, legislația comunitară le-a interzis împiedicarea competitivității prin instituirea de taxe vamale și măsuri echivalente, care reprezentau un regres de la scopul comunitar, care împiedica libera circulație a capitalurilor, persoanelor, mărfurilor și a serviciilor.⁸

S-a ajuns într-un moment în care importurile din piețele americane și japoneze creșteau, însă exporturile nu erau în aceeași proporție, perioadă în care nici piețele interne ale statelor nu erau stabile sau în creștere, ceea ce a motivat statele să se concentreze mai mult pe o piață comună.⁹ În iunie 1983, la Consiliul European de la Stuttgart a fost prezentată o Declarație privind Uniunea Europeană, care, deși nu a avut consecințe concrete, a reprezentat o dovadă a schimbărilor în mentalitatea populației.¹⁰ Primele idei de reformă instituțională au venit în 1984, în cadrul unei propuneri pentru Tratatul Uniunii Europene, în care se propunea

4 Blair, Alasdair, *op. cit.*, p. 64.

5 Blair, Alasdair, *op. cit.*, p. 65.

6 Ibidem.

7 Pentru mai multe detalii a se consulta adresa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX%3A61978CJ0120>, accesată la 15.01.2023.

8 Blair, Alasdair, *op. cit.*, p. 66.

9 Ibidem.

10 Blair, Alasdair, *op. cit.*, p. 65.

un nou tratat care să le înlocuiască pe celelalte.¹¹

Jacques Delors, președinte al Comisiei Europene între anii 1985-1995, a constatat că pentru existența unei piețe interne era necesară o creștere a elementului supranațional de putere a Comisiei pentru a supraveghea dezvoltarea cursivă a pieței și pentru ca interesul statelor membre să nu mai reprezinte un obstacol.¹² Drept urmare a fost instituit sistemul de vot prin majoritate, pentru ca împotrivirea unor state să nu mai încetinească progresul planificat.

În contextul lărgirii comunității prin aderarea Greciei, a Spaniei și Portugaliei, era necesară acordarea de puteri de decizie Comisiei, pentru ca această comunitate în creștere să se îndrepte în continuare în aceeași direcție și să nu fie încetinită de dezacordul unor state aflate în minoritate.¹³ În cadrul Consiliului European din Luxemburg, decembrie 1985, a fost adoptat Actul Unic European, care extindea competențele decizionale ale Comisiei în arii precum politici sociale și de mediu, dar și ale Parlamentului European în procesul legislativ.¹⁴

O altă măsură care să contribuie la dezvoltarea pieței interne a fost politica de coeziune, în care statele mai bogate trebuiau să contribuie mai mult la bugetul Comisiei, pentru a ajuta statele care nu erau într-o poziție financiară la fel de bună.¹⁵ Aceasta a venit la solicitarea statelor mai puțin dezvoltate, care cereau ajutor pentru a putea ajunge la același nivel cu statele dezvoltate.

Actul Unic European a îndreptat atenția Comunității și către o posibilă Uniune Economică Monetară, pentru a maximiza și eficiența economică a comerțului dintre state.¹⁶ Aceasta reprezenta un avantaj pentru piața internă, dar presupunea atingerea unui nivel de stabilitate al statelor membre pentru a putea suporta trecerea la o monedă unică, care ar fi fluidizat comerțul.

Sfârșitul perioadei comuniste și a Războiului Rece a dus la reconturarea hărții europene și a orientării statelor, astfel că până în 2009, în Europa erau cu 21 mai multe state decât în 1990, în urma dezmembrării statelor precum Cehoslovacia și a desprinderii statelor precum Estonia, Letonia și Lituania din Uniunea Sovietică.¹⁷ În cadrul Consiliului European din decembrie 1991 de la Maastricht a fost introdus Tratatul Uniunii Europene care a reglementat mai multe domenii de integrare europeană și care a crescut influența Parlamentului și a Consiliului, semnat în februarie 1992 și intrat în vigoare de la 1 noiembrie

11 Blair, Alasdair, *op. cit.*, p. 67.

12 Blair, Alasdair, *op. cit.*, p. 68.

13 Blair, Alasdair, *op. cit.*, p. 69.

14 Blair, Alasdair, *op. cit.*, p. 70.

15 Blair, Alasdair, *op. cit.*, p. 72.

16 Blair, Alasdair, *op. cit.*, p. 73.

17 Blair, Alasdair, *op. cit.*, p. 76.

1993.¹⁸ Tratatul de la Amsterdam, semnat în 1997 și intrat în vigoare în 1999, nu a avut aceeași concentrare a obiectivelor, precum Tratatul de la Maastricht, dar a adus diferite modificări acestuia, cum ar fi integrarea spațiului Schengen, procedura legislativă, clauze mai flexibile, care au adus în discuție subiectul unei Europe care funcționează pe mai multe viteze, etc.¹⁹ Cooperarea dintre state se desfășura pe mai multe niveluri, dar Tratatul de la Amsterdam a pus în discuție și necesitatea de a crea un Spațiu de Libertate, Securitate și Justiție (SLSJ).²⁰

Piața internă a fost folosită și ca un instrument de atracție a statelor proaspăt ieșite de sub regimul comunist, pentru care avantajul accesului la piața europeană a venit la schimb cu necesitatea reformei economice și politice.²¹

Pentru a face față cererilor de aderare și, deci, continuarea Uniunii în acest proces de lărgire, instituțiile europene au fost nevoite să își reevalueze mecanismele și să le adapteze la această potențială incluziune a aplicanților. Astfel, la Consiliul European din Laeken, decembrie 2001, a fost propusă Declarația Laeken privind Viitorul Europei.²² După aderarea României în 2007, a fost semnat Tratatul de la Lisabona, care a intrat în vigoare în 2009, care aduce modificări precum instituirea poziției de Președinte al Consiliului European.²³

Piața unică este constituită din mai multe elemente și politici, printre care și politica de concurență. Politica de concurență promovează și protejează competiția, interzice practicile anti-concurențiale precum monopolul, ajutoarele de stat, abuzul de poziție dominantă, fiind implementată pe mai multe niveluri, atât în Uniunea Europeană, cât și în statele membre.²⁴ De fapt, politica de concurență poate fi considerată parte integrantă din politica industrială a Uniunii Europene, întrucât industria este afectată de competitivitate și de progresul competitivității și al creșterii economice.²⁵ Armonizarea taxelor reprezintă un alt element component al pieței unice și reprezintă acordul cu privire la reguli comune de taxare și aplicarea lor.²⁶ Politica de transport este relevantă în contextul libertăților de circulație a bunurilor, mărfurilor, persoanelor, care sunt transportate dintr-un stat în altul, contribuind la dezvoltarea comerțului în Uniunea Europeană.²⁷

Piața unică a avut ca obiectiv, pentru a-i asigura o funcționare adecvată, înlăturarea a trei tipuri de obstacole din calea creșterii și integrării economice: barierele fizice, care includ

18 Blair, Alasdair, *op. cit.*, pp. 79-83.

19 Blair, Alasdair, *op. cit.*, p. 88.

20 Blair, Alasdair, *op. cit.*, p. 89.

21 Cini, Michelle; Borrigan, Nieves Perez-Solorzano, *European Union Politics, 3rd edition*, Ed. Oxford University Press, 2009, p. 270.

22 Blair, Alasdair, *op. cit.*, p. 93.

23 Blair, Alasdair, *op. cit.*, p. 96.

24 El-Agraa. Ali. M., *The European Union - Economics and policies, 9th edition*, UK, Ed. Cambridge University Press, 2011, p. 197.

25 El-Agraa. Ali. M., *op. cit.*, p. 214.

26 El-Agraa. Ali. M., *op. cit.*, p. 229.

27 El-Agraa. Ali. M., *op. cit.*, p. 244.

simplificarea controalelor vamale; barierele tehnice, precum armonizarea standardelor de producție, certificare, libertatea de circulație a capitalurilor, serviciilor, concretizarea politicii de transport, recunoașterea proprietății intelectuale; barierele de taxare, precum armonizarea regimurilor de taxare.²⁸

În prezent, acum că libertățile de circulație sunt bine reglementate, atenția s-a orientat către producția și prestarea bunurilor, respectiv a serviciilor, din cauza costurilor, profitului și a competitivității.²⁹ De asemenea, instituirea pieței unice a fost doar o altă treaptă către posibilitatea existenței unei Uniunii monetare, vamale, și către scopul dezvoltării economiei europene.³⁰

Globalizarea

Globalizarea reprezintă un proces de integrare la o scară și mai largă decât cea europeană, care rezultă din posibilitatea de circulație a informației privind evenimente, opinii, cercetări, studii. Un eveniment petrecut într-un stat poate influența o scară mult mai mare de oameni, iar informația se înmulțește și se răspândește mai repede ca niciodată.

În cadrul pieței unice, globalizarea reprezintă o modalitate de înmulțire a locurilor de muncă, Uniunea Europeană fiind unul dintre cei mai importanți actori ai scenei comerțului, împreună cu Statele Unite și China. Aceste exporturi creează locuri de muncă, deși un aspect negativ ar fi pierderea de locuri de muncă în unele sectoare mai fragile și relocarea acestora.³¹

Un alt avantaj constituit de globalizare îl reprezintă accesul la o gamă mult mai largă de produse, care vin la prețuri mai scăzute din cauza gradului înalt de competitivitate. Aceasta înseamnă că aceste importuri sunt mai variate și aduc mai multe avantaje consumatorilor, pentru că această competiție, după cum am menționat anterior, stimulează companiile să ajungă la un anumit standard de calitate care trebuie susținut, pentru a face față competitorilor.

Concluzie

Pentru ca piața unică să funcționeze, ea necesită un mecanism judiciar bine pus la punct care să reglementeze regulile de bună funcționare, dar și un mecanism de control care să asigure respectarea normelor și sancționarea încălcărilor și împiedicării competitivității.³²

²⁸ Cini, Michelle; Borrigan, Nieves Perez-Solorzano, *op. cit.*, p. 262.

²⁹ Wallace, Helen; Wallace, William; Pollack, Mark A., *Policy - Making in the European Union, 5th edition*, US, Ed. Oxford University Press, 2005, 109.

³⁰ Ibidem.

³¹ Pentru detalii a se consulta adresa

<https://www.europarl.europa.eu/news/ro/headlines/economy/20190603STO53520/beneficiile-globalizarii-economice-in-europa>, accesată la 18.01.2023.

³² Cini, Michelle; Borrigan, Nieves Perez-Solorzano, *op. cit.*, p. 270.

Globalizarea poate reprezenta un avantaj pentru creșterea comerțului și pentru piața unică, însă necesită o adaptare la gradul cu care aceasta se dezvoltă. Informația circulă la viteze foarte mari, iar această posibilitate de acces la o varietate mare de produse implică și o supraîncărcare de informație și produse de proastă calitate care promovează profitul, deasupra menținerii standardului de integritate, calitate și etică în relații.

Prin această lucrare am parcurs procesul de dezvoltare al pieței unice care a crescut odată cu Uniunea Europeană, din punctul de vedere al mentalității politice, economice și sociale ale membrilor instituțiilor care le-au creat. Piața unică s-a confruntat cu diferite obstacole, la început fiind barierele din calea circulației și a comercializării propriu zise, până la adaptarea la o scară mai largă de comerț odată cu creșterea numărului de state membre ale Uniunii Europene și până în prezent, la întâlnirea cu acest concept al globalizării și adaptarea la o coexistență profitabilă.

Bibliografie

- Blair, Alasdair, *The European Union since 1945, 2nd edition*, UK, Ed. Pearson Education Ltd, 2010
- Cini, Michelle; Borragan, Nieves Perez-Solorzano, *European Union Politics, 3rd edition*, Ed. Oxford University Press, 2009
- El-Agraa. Ali. M., *The European Union - Economics and policies, 9th edition*, UK, Ed. Cambridge University Press, 2011
- Wallace, Helen; Wallace, William; Pollack, Mark A., *Policy - Making in the European Union, 5th edition*, US, Ed. Oxford University Press, 2005
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX%3A61978CJ0120>
- <https://www.europarl.europa.eu/news/ro/headlines/economy/20190603STO53520/beneficiile-globalizarii-economice-in-europa>